

ELŐTERJESZTÉS

Dombóvár Város Önkormányzata Képviselő-testületének

2011. április 28-i ülésére

Tárgy: A közterületen álló fák megújítására vonatkozó javaslatok

Előterjesztő: Szabó Loránd polgármester

Készítette: Városfejlesztési Iroda

Tárgyalta: Városgazdálkodási Bizottság
Pénzügyi Bizottság

Tanácskozási joggal meghívott: -

Költségvetési, pénzügyi-gazdálkodási szempontból ellenőrizte:
Kovács Gyula, Városgazdálkodási Iroda vezetője

Törvényességi szempontból ellenőrizte:
dr. Gábor Ferenc jegyző

Tisztelt Képviselő-testület!

A 477/2010. (XII.30.) számú határozat értelmében a Képviselő-testület a város közterületeit érintően átfogó faállomány-felmérést készített. A felmérés eredményeként a kapott információk figyelembevételével (fák egészségügyi állapota), faápolásra és fapótlásra a 2011. évi költségvetésben 5.500.000 Ft keretösszeget különített el (*környezet- és természetvédelmi feladatok*).

A faállomány felmérését a Városüzemeltetési Iroda 2011. februárjában elkezdte. Első körben a gunarasi üdülőterület lett felmérve. A pontos adatok kiértékelése május végére várható, azonban már most elmondható, hogy az üdülőterület közterületein jelentős darabszámú „különböző gyümölcsfa” állomány található (meggy, szilva, barack, alma). Ezt azért fontos kiemelni, mert a településrészen található fák közül ezek a fafajták a legérzékenyebbek a különböző betegségekre. Jelentős a meggyfák területaránya. Sajnos a fák nagy részét az ingatlantulajdonosok/használók nem minden esetben kezelik, így ezzel teret adnak a betegségek kialakulásának, terjedésének. Több fa így ún. fertőzési góc lesz, amely a körülötte álló - egyébként gondozott - fákat is megbetegíti.

Évente visszatérő probléma a Fürdő utca nyugati oldalán álló nyárfasor helyzete (folyamatos panaszok viharok esetén, letörő ágak, ingatlantulajdonosok féltelme, hogy a fák valamelyike rádől a nyaralójukra). A fák életkora jelenleg 25 és 30 év közötti. Összességében elmondható, hogy a fasor kialakítása idején nem vették figyelembe a választott fafaj ökológiai tulajdonságait. *(Az érintett nemesnyár fasor nem városfásításra lett kinemesítve, hanem az ártéri területek művelésbe vonására. Tehát nem kertészeti, hanem erdészeti fafajról van szó.)*

Már ültetéskor is sűrűre „rakták” ezt a fasort, 10 éves korában lehetett volna javítani, ha minden másodikat kivágnak. A fajta genetikájából adódóan is nagyra növvő változat, ami ismételt indok a helytelen fajtaválasztásra. Javaslom a fasor teljes letermelését, majd pótlását új fafajjal.

Javasolt új fafaj a platán, hiszen az utca ellenkező oldalán is szép fasor áll platánból, így egy egységes fasor jönne létre.

Évek óta jelentkező probléma a Népköztársaság útján a nyírfák lecserélése. A fák jelentős része csúcsszaradt, amely több kiváltó tényezőre is visszavezethető.

A bibircses nyír betegségeit okozhatják élettelen tényezők vagy különböző, élő kórokozók. Ez utóbbiak részben sajátosak, csak a *Betula* nemzetség fajain fordulnak elő, részben általánosak, vagyis tágabb gazdanövénykörrel rendelkeznek. A nyírpusztulás mint fogalom komplex betegséget jelöl, amelyet több, élő és élettelen betegségokozó tényező együttes és/vagy egymás utáni hatása vált ki. Jellemzően aszályos periódusokban vagy pangóvízes helyeken álló facsoportok esetében lép fel. Gyakori megnyilvánulása a levelek sárgulása, aprólevelűség, a korona csúcsszaradása, adott esetben a fák teljes pusztulása. Az élettelen tényezők közül a vízháztartás szélsőségeinek, vagy a nem megfelelő (pl. meszes) talajoknak van jelentősége. Élő tényezők közül vírusok, különböző, gyengültségi kórokozó gombák, törzskorhasztó taplógombák játszanak lényeges szerepet. Az egyik gombabetegség a *Melanconium betulinum*. A nyírek csúcsszaradás formájában is megnyilvánuló pusztulása, ágelhalása kapcsán hazánkban is gyakran megfigyelhető.

A Népköztársaság útján 2007-ben felmérés készült, amely rögzítette az akkori aktuális helyzetet és javaslatot dolgozott ki a faállomány jövőbeni rekonstrukciójára. A tanulmány az aktuális helyzetértékelés során rögzíti, hogy „az utca páratlan oldalán álló nyírfa fasor elérte azt a kort, amikor a fajra jellemző csúcshártya megjelenik. A fákon sok a száraz ág, érzékenyek a viharkárookra, balesetveszélyesek. A fák telepítési távolsága egykor 4-5 méter volt, amely következtében, ahol időben nem történt meg a ritkítás, a fák túl közel helyezkednek el egymáshoz. A fák alatt alacsony *Berberis juliane* (borbolya) és *Ligustrum* (fagyal) sövény található.” A javaslatértékelési fejezetrész leírja, hogy „az utca képét jelenleg meghatározó kiöregedett, sok helyen csúcshártyát az utca páratlan oldalán futó nyírfasort kivágásra javasolják. A kivágott fasor helyére ültetendő új fasort *Fraxinus pennsylvanica* 'Urbanite'-ből tervezik. A fák ültetése kertészeti faiskolából származó, I. oszt., 18/20 cm törzskörméretű, háromszor átiskolázott faanyag felhasználásával történjen. A kiültetett fákat 3 db támrúddal kell megtámasztani.

A Kölcsey utcától a Teleki utcáig terjedő Népköztársaság úti nyírfasor összesen 46 db fából áll. A szakvéleményben megnevezett fafajjal történő pótlás esetén a fák beszerzési ára 24.500 Ft/db áron (az ár a következő kertészeti esetén érvényes: Tahi Faiskola Kft. 2022 Tahi, Nagykert) összesen 1.127.000 Ft.

A fent említett fasorokon kívül több olyan utca és városrész van, ahol szükséges lenne kisebb nagyobb kertészeti beavatkozást minél előbb elvégezni. Itt főként a közterületi fák nyesésére gondolok. A Városüzemeltetési Irodához folyamatosan érkeznek bejelentések a közterületen álló fák nyesésére. Amennyiben a bejelentés indokolt, a munkákat a Hivatal elvégzezteti. Ebből következően több olyan utca van, ahol néhány ház előtt a fák gondozottak és jó néhány esetben van, ahol a fák ágai már eléri a felső vezetékeket.

A Városüzemeltetési Iroda már 2010 nyarán több kritikusnak mondott utca fáinak nyesését megrendelte, amelyet a vállalkozó az ősz folyamán el is végzett. Ilyen volt a Rákóczi, a Dombó Pál, a Bezerédj, a Vörösmarty és az Erzsébet utcák egy része.

Az Iroda munkatársai indokoltnak látják a Bezerédj utca, - Népköztársaság útja és a Dombó Pál utca - közötti szakaszán álló 15 db vérszilva kivágását és lecserélését. A fákat gombabetegség támadta meg, mely a fa belsejét roncsolja. Mindez több korábban megnyesett fa esetén is jól látható. A pótlásra javasolt fajták között kettő fajta szerepel. Az egyik változat megegyezik a Bezerédj utca, Dombó Pál és Jókai utca közötti szakaszán 2009-ben telepített galagonyafajtaival. A másik változat szintén galagonya, viszont a virágzatának a színe eltérő, így az utca viszonylagos változatosága megmarad.

Az Illyés Gyula Gimnázium előtt álló 12 db japánakác fák visszavágása és kettő fa kivágása is indokolt. Jelenleg a fák között 20 db mezei juharfa „próbál életben maradni” (árnyékolva vannak). A fáknak egy részét (kb. 10 db) még meg lehet menteni és más közterületre átültethetők. Kettő japánakác törzse korhadt, fagyléc és pudvásodás is megfigyelhető rajtuk, kivágásuk indokolt. A 10 mezei juhar és a kettő japánakác helyére így 7 db fiatal japánakác ültethető 10/12-es méretben

Kérem a Tisztelt Képviselő-testülettől az alábbi határozati javaslat elfogadását.

Határozati javaslat

Dombóvár Város Önkormányzatának Képviselő-testülete elfogadja a közterületen álló fák első ütemben történő állapotfelméréséről szóló tájékoztatót.

A képviselő-testület a Gunaras Fürdő utcai és a Népköztársaság útjai (Teleki-Kölcsey utca közötti páratlan) fasorok ezüstlevelű kőris (*Fraxinus pennsylvanica* Urbanite) fafajjal történő lecserélését jóváhagyja, egyben felhatalmazza a polgármestert árajánlatok bekérésére.

A Képviselő-testület a 2011. évi költségvetése (környezet- és természetvédelmi feladatok) terhére maximum 3,5 millió forint értékben kívánja elvégeztetni a fenti munkákat.

A Képviselő-testület felkéri a polgármestert a faállomány állapotfelmérésének folytatására.

Határidő: 2011. május 31.

Felelős: Polgármester

Végrehajtásért felelős: Városfejlesztési Iroda

Szabó Loránd
polgármester

Melléklet: fényképek a fákról

Melléklet

1. ábra - Bajcsy-Zsilinszky utcai fasor a Gimnázium mellett

2. ábra - Bajcsy-Zsilinszky utcai fasor a Gimnázium mellett

3. ábra - Bajcsy-Zsilinszky utca előtti japánakác

4. ábra - Bezerédj utcai vérszilvák

5. ábra - Népköztársaság úti nyírfasor

6. ábra - Népköztársaság úti nyírfasor

7. ábra - Népköztársaság úti nyírfasor

8. ábra - Fürdő utcai fasor

9. ábra - Fürdő utcai fasor

10. ábra - Fürdő utcai fasor

Ezüstlevelű kőris

A telepítésre javasolt fafajta